

מערך שיעור

השכונה שלי מספרת סיפור

עוגני השיעור

שכבתגיל: כיתה ג'

ציר מוביל: הגאוגרפיה של היישוב שלי - השכונה שלי

רעיון מרכזי: היישוב שלי כדרך להבנת הזהות המקומית והחיבור לסיפור ההתיישבות הציונית בארץ ישראל.

נושא: הקשר לשכונה שלי מחזק את תחושת הזהות והשייכות שלי לארץ ישראל ומלמד אותי על ערכי הקהילה, זיכרון, ערבות הדדית וסיפור לאומי משותף.

מיומנויות:

- **אוריינות לשונית** - ביטוי בעל-פה, הרחבת אוצר מילים.
 - **אוריינות מידע** - חיפוש, ריאיון, מיון ועיבוד על שכונה.
 - **אוריינות דיגיטלית** - הפקת מידע ממקורות מגוונים, טיפוח זהות ציונית דתית בחיבור אל עם ישראל, תורת ישראל וארץ ישראל.
- ערכים וסוגיות לדיון:**

זיכרון היסטורי, שייכות, תקווה, נאמנות למורשת

כיבוד ערכי המורשת - מחויבות לערכי המורשת והזהות התרבותית.

בין-תחומיות: שפה ומוזיקה

מערך השיעור

פתיחה

מטרות: לעורר סקרנות, רגשות וזיכרונות אישיים סביב המושג "שכונה" ותחושת שייכות למקום בו אני גר.

מה עושים?

1. שיר פתיחה: "כאן נולדתי" - עוזי חיטמן

- בזמן ההאזנה - הקרנת תמונות מהשכונה או מהיישוב (שלט כניסה, מקומות מוכרים, ילדים משחקים בשכונה).
- שאלים:

מה אני מרגיש כשאני שומע את המילים "כאן נולדתי"?

אלו מקומות בשכונה שלי גורמים לי להרגיש בבית?

2. הכנה לפעילות - כל תלמיד חושב על מקום אהוב עליו בשכונה.

3. פעילות "שאלון שכונתי":

- כל תלמיד מקבל דף עם שאלות קצרות ומשימת ציור.
- לאחר המענה או הציור, משתפים בזוגות או בקבוצות

מה צריך?

כאן נולדתי -

עוזי חיטמן

דף פעילות שאלון

שכונתי.

(נספח 1)

קטנות.

למידה פעילה

מטרות: העמקת ההיכרות של התלמידים עם השכונה שלהם, תוך כדי פיתוח מיומנויות של חקר, עיבוד מידע, עבודת צוות וביטוי עצמי.

מה עושים?

1. מסבירים שלכל שכונה יש שם, סיפור והיסטוריה - היום נכיר את השכונה שלנו.

2. מחלקים לקבוצות או לזוגות לפי שכונות/רחובות או קבוצות מעורבות.

3. איסוף מידע ודיון קבוצתי.

הילדים קוראים, מציירים, שואלים, משוחחים ואוספים מידע.

חלק מהמידע אפשר להביא מהבית כשיעורי הכנה או בין השיעורים. למשל, ריאיון עם

שכן, הורה, מדריך נוער ועוד.

*אם כל הילדים מגיעים מאותה שכונה, אפשר להוסיף שכונות נוספות ולחלק כמה משימות לכל קבוצה.

*מקורות המידע: אפשר להכין קטעי מידע מותאמים מראש או להביא ספרים מתאימים או לאפשר שימוש במחשב. אפשר גם לקיים שיחה עם מורה, שכן, הורה במהלך הלמידה.

4. הכנת פלקט קבוצתי

מה צריך?

כרטיסיות

קבוצתיות

(נספח 2)

חומרי

יצירה

סיפור של מקום

1. משמעות של המקום בו אנו גרים

- לא סתם אנחנו גרים איפה שאנחנו – לכל מקום יש ייחוד ומשמעות.
- כפי שאמר יעקב אבינו: "אֲכַן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה" (בראשית כ"ח, טז) – גם בשכונה שלנו אפשר לגלות את נוכחות ה'.

2. שכונה כקהילה

- בשכונה יש לא רק בתים אלא גם אנשים, חברים ומשפחות.
 - בשכונה יש הרבה מאוד פעולות ומעשים שאינם נמדדים במראה חיצוני.
- ### 3. המשמעות של "כאן ביתי"
- הבית והשכונה הם לא רק מקום פיזי, אלא מקום שבו הזהות שלנו מתעצבת: המסורת, החגים, בית הכנסת, בית הספר ועוד.
 - השכונה מחברת בין העבר להווה – יש בה זיכרונות (מאיפה ההורים/הסבים הגיעו) וגם חלומות לעתיד.

4. מקום וזהות יהודית

- ארץ ישראל כולה היא המקום המובטח לעם ישראל והשכונה שלנו היא החלק הקטן שבו אנחנו ממשיכים את הסיפור.
- כל שכונה היא כמו "לבנה אחת" בבניין הגדול של עם ישראל בארץ הקודש.

פעילות

- "המקום שלי בלב": כל תלמיד מצייר את המקום האהוב עליו בשכונה (בית כנסת, גן משחקים, חנות, בית ועוד) ובתוך לב קטן ליד כותב: 'למה המקום הזה חשוב לי?' (בעמוד הבא)
 - מסכמים בכיתה: השכונה היא לא רק רחובות ובתים – היא המקום אליו אנחנו שייכים, חיים כקהילה ומגלים את נוכחות ה' בחיי היומיום.
- ✨ משפט מפתח ללוח:
- "המקום שבו אני גר – הוא חלק מהסיפור הגדול של עם ישראל בארץ ישראל".

עיבוד וסיכום

מטרה: סיכום החוויות, הטמעת הידע שנרכש ובחינת תחושת השייכות שצמחה במהלך השיעור.

מה עושים?

1. הצגת תוצרים - הקבוצות מציגות בפני כל הכיתה.
2. שאר התלמידים ממלאים טופס אישי - "מה למדתי על השכונה שלי היום?" (נספח 3)
3. לוח כיתתי - "השכונה שלי בעיניים שלי"
- תליית ציורים, משפטים, תמונות וקטעי מידע של התלמידים

מה צריך?

מה למדתי על השכונה שלי? (נספחים)

להמשך המסע

ריאיון קצר עם שכן או בן משפחה ותיעוד סיפור אישי על השכונה:
שוחחו בבית עם אחד ההורים או עם סבא וסבתא וענו יחד על השאלה הבאה:
איך נראתה השכונה שלהם כשהם היו ילדים?

צידה לדרך (נספחים)

נספח 1: שאלון שכונתי

1. איפה המקום שאתה הכי אוהב בשכונה? ולמה?
2. מי האדם שאתה הכי שמח לפגוש בשכונה? ומה מיוחד בו?
3. מה אתה הכי אוהב לעשות כשאתה מסתובב בשכונה?
4. אם היית צריך להציג את השכונה שלך לילד שמעולם לא היה בה - מה היית מספר לו?
5. צייר זיכרון מיוחד מהשכונה שלך - מקום בו קרה לך משהו שמח, מעניין או מרגש - למשל, משחק עם חברים, חגיגה משפחתית, טיול בשכונה או פגישה חשובה. בחר רגע אחד שאתה אוהב לזכור וצייר אותו.

שם: _____

תאריך: _____

השכונה שלי, בעיניים שלי

1. איפה המקום שאתה הכי אוהב בשכונה? למה?

2. מי האדם שאתה הכי שמח לפגוש בשכונה? מה מיוחד בו?

3. מה אתה הכי אוהב לעשות כשאתה מסתובב בשכונה?

4. אם היית צריך להציג את השכונה שלך לילד שמעולם לא היה בה – מה היית מספר לו?

5. ציירו זיכרון מיוחד מהשכונה שלכם. בחרו רגע אחד שאתם אוהבים לזכור וציירו אותו (זה יכול להיות מקום

שבו קרה לכם משהו שמח, מעניין או מרגש – למשל משחק עם חברים, חגיגה משפחתית, טיול בשכונה או

פגישה חשובה).

נספח 2: שאלות קבוצתיות

- קבוצה 1: שם השכונה שלי
 - מתי היא נקראה בשם הזה?
 - מה משמעות השם?
 - האם היו לשכונה שמות אחרים בעבר?
 - מי היו התושבים הראשונים בשכונה?
- קבוצה 2: מקום מיוחד בשכונה
 - תארו מקום חשוב או אהוב: גן ציבורי, ספרייה, בית כנסת, מכולת.
 - מתי הוקם?
 - למה הוא חשוב? ומי משתמש בו?
 - אפשר להוסיף ציור או תצלום.
- קבוצה 3: דמות מוכרת או ותיקה בשכונה
 - מי הדמות?
 - מה תרומתה לקהילה?
 - האם פועלה מתועד? - האם יש רחוב על שמה? תמונה בבית הספר? סיפור מקומי וכו'?
 - חפשו תמונה של הדמות.
- קבוצה 4: הרחובות בשכונה
אפשר לראות קרוב משפחה או שכן המספר עליו .
 - בחרו שם מעניין של רחוב וספרו על משמעותו.
 - אם מדובר בדמות, חקרו מי האדם שעל שמו הרחוב קרוי.
 - מדוע הוחלט להנציח אותו?
 - האם יש קשר בין שם הרחוב ל'סיפור' (היסטוריה) של היישוב?
- קבוצה 5: אתגרים ופתרונות בשכונה
 - מה אני אוהב בשכונה שלי?
 - מה חסר או מפריע לי?
 - מה הייתי מציע לשפר או לעזור?
 - כתוב מכתב דמיוני לראש העיר עם ההצעה שלכם.

השכונה שלי מספרת סיפור

דף משימה קבוצתי

שאלה שהייתי רוצה
לשאול את הקבוצה

שמות חברי הקבוצה

שם הקבוצה / נושא החקר

1

2

נושא הקבוצה והשאלה שחקרנו

התשובה לשאלה שחקרנו

באילו מקורות מידע השתמשנו?

שם השכונה שלי

מתי נקראה בשם הזה?

מה המשמעות של השם?

האם היו לשכונה שמות אחרים בעבר?

מי היו התושבים הראשונים?

מקום מיוחד בשכונה

תארו מקום חשוב או אהוב

(גן ציבורי, ספרייה, בית כנסת, מכולת)

מתי הוקם?

למה הוא חשוב? מי משתמש בו?

אפשר להוסיף ציור או תצלום.

דמות מוכרת או ותיקה בשכונה

מי הדמות? מה תרומתה לקהילה?

האם פועלה מתועד

(רחוב על שמה? תמונה בבית הספר? סיפור מקומי)?

חפשו תמונה של הדמות.

אפשר לראיין קרוב משפחה או שכן המספר עליו

הרחובות בשכונה

בחרו שם רחוב מעניין וספרו על משמעותו.

(אם מדובר בדמות, חקרו מי האדם שעל שמו הרחוב קרוי)

מדוע הוחלט להנציח אותו?

האם יש קשר בין שם הרחוב ל'סיפור' (היסטוריה)

של היישוב?

אתגרים ופתרונות בשכונה

מה אני אוהב בשכונה?

מה חסר או מפריע לי?

איך הייתי מציע לשפר או לעזור?

כתבו מכתב דמיוני לראש העיר עם ההצעה שלכם.

העבודה של אמסטרסימו

מה למדתי על השכונה שלי היום?

שאלה שהייתי רוצה לשאול את הקבוצה	מה למדתי על השכונה שלי שלא ידעתי קודם?	שם הקבוצה / נושא החקר